

Обрані до покажчика публікації переглянуто *de visu*, здійснено джерелознавчий аналіз крізь призму педагогічної біографіки. Складено бібліографічні описи. До декотрих із них, які потребують додаткової інформативності та/або підтвердження доцільності включення в покажчик, додано анотації.

Бібліографічні записи упорядковано за розділами, підрозділами та хронологією (часом публікації документів) відповідно до запланованої структури покажчика (за Програмою НД, затвердженою і рекомендованою вченою радою ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, протокол № 2 від 27 лютого 2023 р.).

Формування контенту біобібліографічного покажчика «Марія Монтессорі (1870–1952)» триває.

ЕЛЕКТРОННИЙ РЕСУРС «ВИДАТНІ ПЕДАГОГИ УКРАЇНИ ТА СВІТУ»: ІСТОРІОГРАФІЯ ПИТАННЯ

Т. М. Деревянко, молодший науковий співробітник відділу педагогічного джерелознавства та біографістики

У межах виконання НД «Педагогічна біографіка в інформаційному освітньо-науковому просторі України» (2023–2025, керівник – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України Л. Д. Березівська) наповнюється електронний ресурс «Видатні педагоги України та світу» (<https://dnpb.gov.ua/ua/informatsiyno-bibliohrafichni-resursy/vydatni-pedahohy/>) як форма поширення педагогічного біографічного знання в освітньо-науковому просторі. Він акумулює відомості про життя, діяльність і творчу спадщину понад 80 українських і зарубіжних педагогів.

Історико-освітнє дослідження передбачає вивчення історіографії. Як зазначає Л. Д. Березівська, «педагогічна історіографія в широкому розумінні – це сфера наукових знань, яка вивчає розвиток історико-педагогічної науки та її закономірності; у вузькому – це сукупність напрацювань із різних проблем історії педагогіки, освіти (освітні процеси та явища, педагогічна думка) у певний історичний період» [3, с. 5].

Історіографічний пошук засвідчив, що науковці (Л. Д. Березівська, Є. Ф. Демида, Т. М. Деревянко, О. П. Міхно, Т. С. Павленко, Л. О. Пономаренко, П. І. Рогова, С. М. Хопта, Н. О. Якобчук та ін.) у своїх працях висвітлювали різні аспекти цифрового ресурсу: історія створення, зміст, структура, значення.

Методологічні й прикладні проблеми формування ресурсу розкриває Л. Д. Березівська [1; 2; 4; 5]. Найбільше статей присвячено формуванню змісту окремих персональних сторінок ресурсу (Є. Ф. Демида, О. П. Міхно, Т. С. Павленко, С. М. Хопта та ін.).

Найповніше організаційно-змістові основи електронного ресурсу розкрито в статті «Creation of information and bibliographic resource “Outstanding educators of Ukraine and the world” and its influence on the development of digital

humanities» (Л. Д. Березівська, О. П. Пінчук, С. М. Хопта, Є. Ф. Демида, Х. В. Серета): особливості створення, зміст, функції, значення в порівняльному вимірі з аналогічними світовими та українськими електронними біографічними ресурсами задля визначення перспектив його розвитку в умовах стрімкого впровадження цифрових технологій [5].

Крім того, у публікації аргументовано, що електронний ресурс «Видатні педагоги України та світу» є унікальним галузевим ресурсом, аналогів якому не знайдено. Його внесок у розвиток цифрової педагогічної біографіки вагомий, ресурс допомагає крізь призму наукових біографій системно простежувати розвиток української та зарубіжної освіти, педагогічної думки як у макроісторичних, так і в мікроісторичних вимірах, сприяє відновленню національної педагогічної пам'яті. Репрезентація за допомогою електронного ресурсу узагальненого знання про гуманістичні ідеї українських і зарубіжних педагогів чи освітян минулого має велике значення для освіти загалом, зокрема педагогічної освіти України, а саме: у системі професійної підготовки, та є джерелом формування в студентів – майбутніх педагогів – педагогічного світогляду, підвищення їхньої духовної культури в умовах глобальних цивілізаційних викликів. Визначено пріоритетні завдання щодо вдосконалення електронного ресурсу [5].

Список використаних джерел

1. Березівська Л. Д. Електронний ресурс «Видатні педагоги України та світу» як форма представлення педагогічної біографіки в освітньо-науковому просторі. *Педагогічна біографіка та біографістика в сучасному науково-інформаційному просторі* : зб. матеріалів VII Всеукр. наук.-методол. семінару з історії освіти, 20 трав. 2022 р., Київ / НАПН України, Від-ня філософії освіти, заг. та дошк. педагогіки, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та ін. Вінниця, 2022. С. 9–11. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/730864/> (дата звернення: 31.10.2023).
2. Березівська Л. Д. Електронний ресурс «Видатні педагоги України та світу» крізь призму жіночої біографіки. *Бібліотека. Наука. Комунікація. Розвиток бібліотечно-інформаційного потенціалу в умовах цифровізації* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 6–8 жовт. 2020 р.) / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського та ін. Київ, 2020. С. 436–438. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/everlib/item/er-0003836> (дата звернення: 31.10.2023).
3. Березівська Л. Д. Педагогічна історіографія: стан, проблеми, виклики. *Історіографія як важливий складник досліджень з історії освіти: європейський і вітчизняний виміри* : зб. матеріалів наук.-методол. семінару з історії освіти, 23 жовт. 2018 р., Київ / НАПН України, Від-ня заг. педагогіки та філософії освіти, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Київ, 2018. С. 4–6. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/713227/> (дата звернення: 31.10.2023).
4. Березівська Л. Д., Деревянко Т. М. Електронний ресурс «Видатні педагоги України та світу» й онлайн-проект «Ми стоїмо на плечах наших попередників: Видатні педагоги-ювіляри». *Вісн. НАПН України*. 2020. Т. 2, № 1. С. 1–3 (розд. паг.). URL: <https://visnyk.naps.gov.ua/index.php/%20journal/article/view/54> (дата звернення: 31.10.2023).
5. Creation of information and bibliographic resource «Outstanding educators of Ukraine and the world» and its influence on the development of digital humanities / Berezivska L. D., Pinchuk O. P., Hopta S. M., Demyda Y. F., Sereda K. V. *Інформ. технології і засоби навчання*. 2022. Т. 87, № 1. С. 1–17. DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v87i1.4825>.